

ÁLLATVÉDELLEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

MEGHÍVÓ.

Az Országos Állatvédő Egyesület rendes évi közgyűlése, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlésével egyetemben, f. évi május hó 14-én (vasárnap) d. e. 10 órakor, az Országos Gazdasági Egyesület nagytermében (IX., Köztelek-utca 8.) fog megtartatni.

Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. mult évi működéséről titkári jelentés. 3. A M. Á. V. E. Sz.-hez csatlakozott új egyesületek bejelentése. 4. Az O. Á. V. E. 1910. évi pénzkezelésének és vagyonmérlegének bemutatása. 5. Az O. Á. V. E. számvizsgáló bizottságának jelentése. 6. Az O. Á. V. E. 1911. évi költségvetése. 7. Az O. Á. V. E. számvizsgáló bizottságának megválasztása és esetleg a választmány kiegészítése. 8. A M. Á. V. E. Sz. közlönyének ügye (alapsz. 7. §.). 9. A M. Á. V. E. Sz. titkárának megválasztása. 10. Az Állatok élve boncolása ellen küzdő Egyesület ügyvivő alelnökének irata. 11. Esetleges indítványok, melyek előzőleg az O. Á. V. E. (alapsz. 24. §. 6.), illetőleg a M. Á. V. E. Sz. (alapsz. 12. §.) elnökségéhez beadattak.

Budapest, 1911. április 7.

Az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége.

Miniszteri körrendelet madárvédelmi ügyben.

(A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendelete madárvédelem tárgyában.)

Lapunk f. évi 2-iki számában ígéretet tettünk arra, hogy a hazánkban folyó madárpusztításról meg fogunk emlékezni. Ez ígéretünket beváltva, közöljük a következőket:

Értesüléseink e tekintetben kiterjednek az ország több részére, de legmesszebbmenően a székesfővárosra és környezetére, ahol mindennemű madárnak üzletszerű elfogása és forgalombahozása valósággal óriás mérveket ölt.

Már a főváros erdőmesteri hivatalának közléséből látjuk, hogy a madárelfogásban tettes emberek nagy száma vonatott és vonatik felelősségre s egészen elijesztő adatokról van tudomásunk e téren más vidékekről és kivált Budapest vidékéről, egy fővárosi madárkereskedő konkrét feljegyzéseiből.

Az orozva és kétes engedélyhez kötött alapon madarászók száma valósággal légió már hazánkban is, akár Olaszországban, a madárpusztítás e klasszikus hazájában, és nem tulhajtott ennél fogva aggodalmunk, hogy ha ez tovább így megy, a rovarirtó hasznos éneklő madár ma-holnap ritkasággá válik nálunk.

E mélyen elszomorító állapotok orvoslására kétségtelenül kitérő szer az O. Á. V. E. „Ifjúsági Madárvédő Liga“ című intézménye s „Madarak és Fák Napja“ nevű alkotása, de ezek inkább csak a serdülő gyermekvilág madárpusztításának enyhítésére valók, az iparszerűen madarászással foglalkozó felnőttek galád-ságával szemben azonban semmiesek. Kellett hát, hogy ezek ellen is történjék újra is valami, mert a fennálló törvények s rendeletek végrehajtásában nagy az erre kedvezőtlen hézag.

Ezt látva, az O. Á. V. E. kérvényt intézett a földmivelésügyi miniszter urhoz, aki intézkedett is e tárgyban következő rendeletével:

„15460—XI-3. 1911. sz. Valamennyi törvényhatóságnak. Az állatvédelem terén hazánkban az utóbbi években észrevehetőleg javul a helyzet. Különösen örvendetes ezen körülmény a hasznos madarak védelme szempontjából, mivel ezzel a kártékony rovarok csökkenése karöltve jár.

Kétségtelenül megállapítható itt is az iskola üdvös befolyása, gondoskodva lévén ott arról, hogy a gyermekek fogékony szíve a madarakat szeretni tanulja és mezei gazdaságunk érdekében megvédelmeze.

Sajnos azonban, hogy társadalmunknak iskolát kerülő, vagy az iskoláztatás jótéteményétől bármely okból megfosztott egyedei még mindig kegyetlen pusztítást visznek véghez a madárvilágban s ezáltal a mezőgazdaságon kívül a gyümölcsészetek is nagy kárt okoznak.

Felkérem tehát a törvényhatóságot, hogy a törvényhatóság területén a madárvédelem érdekében intézkedjék s gondoskodjék különösen arról, hogy a községekben a mező- és hegyőröknek szigorú kötelességévé tétessék a madarak pusztításának feljelentése, hogy azokat, kik a hasznos madarakat pusztítják, a madarak fészkeit, tojásait, fiait elszedik, vagy azokat forgalomba hozzák, az 1894: XII. t.-c. rendelkezéseihez képest szigorúan meg lehessen büntetni.

A teendő intézkedéssel kapcsolatosan az intézkedés ellenőrzésének módjai is megállapítandók, hogy a mulasztás megtorolható legyen.

Felkérem alispán urat, hogy jelen leiratomon alapuló körrendeletének egy példányát hozzám minél előbb terjessze fel.

Budapest, 1911. március 21.

Gróf Serényi s. k.“

Az állatvédelem ügye Olaszországban.

Irta: Boldog Balázs tanár, Róma.

Az „Állatvédelem“ legutóbbi számában egy nagyon találó cikk szólt az olaszországi állatvédelemről. A madárpecsenyét kínáló talján pedig a valóságot híven jellemző kép. Az is igaz, hogy Capponi példájára számos olasz állatbarát lépett sorompóba az embertelen állatkinzás és pusztítás meggátlására, de őszintén szólva, eddig vajmi csekély eredménnyel.

Olaszországban az állatkinzás még ma is gyönyörűséget okoz a műveletlen néposztály széles rétegeinek. Éppen ezért az állatvédelem ügye csak csigalépésben halad előre. Ami eddig történt, az is jórészt az itt nagy számban élő idegeneknek, — elsősorban ezek között is — az angoloknak köszönhető.

Pedig az állatvédők lelkes csapata minden lehetőt elkövetett eddig is, hogy a szegényteljes állapotokon segítsen. Megnyerte Margit anyakirálynét fővédőjének, s az olasz arisztokrácia számos tagja vállatva működik az idegen kolónia legelölkelőbbjeivel, de a kegyetlen állatkinzásnak nem tudott eddig véget vetni.

Élve az „Állatvédelem“ kitűnő Szerkesztőségének szíves engedelmével, bemutatom majd rövid keretben az olasz állatvédelem jelenlegi állását lapunk közönségének, hangsúlyozva azt a tényt, hogy a valóságban sokkal szomorubb az állapot, mint ahogy azt feljegyeztem.

I.

A porta Trionfalenál vagyunk, Rómában. Az örök városnak ez a része a Vatikán mögött terül el. Ma a legszegényebb néposztály lakja. Az óriási, hat emeletes sárga bérkaszárnnyak előtt sápadt, piszkos gyermekesereg hancurozik. A járdán mérhetetlen piszok, a kocsiuton óriási kátyuk, a tegnapi eső maradványai.

A vám mellett egy homokbánya van, ahonnan egész nap hordják az anyagot nagy, kétkerekű talyigákon. Akárcsak a mi kubikusainkat látnók.

A hatalmasan megrakott talyiga tetején hason-

fekve füttyörész a kocsis. Husz esztendő suhanc, aki a vézna, sebekkel borított, végtelenül elhanyagolt öszvért szóval kormányozza. Egyszerre csak nagyot zökken a talyiga. A békés öszvér minden inát megfeszíti, hogy kirántsa a kátyuból a nehéz járóművet, de hiába. A hatalmas kátyu ragadós iszapjába tengelyig sülyed az óriási kerék, s — most megkezdődik az előadás!

A suhanc előbb a kocsirol próbálja a szerencsétlen állatot erején felüli munkára szorítani. Nagyot ránt a kötélygeplőn, mire a szegény öszvér felhorkan. A rántások mind erősebbek lesznek, a nyomorult négy-lábu rabszolga előbb előre rugaszkodik, s miután a kocsi megmozdítani nem tudja, leszegi a fejét és csöknyösen megáll.

Olasz szokás szerint ezalatt már nagy közönség állja körül a kocsi.

— Leszállhatsz már, ismeri a zablyádat! — kiáltják a kocsinak nevetve.

Nem értem a mondást, s közelebb megyek a megkínzott állathoz. Akkor látom csak, hogy a szegény öszvér alsó álkapcsa egy seb. A zablyát összekötő kis lánc ugyanis csupa éles szögöl van kiverve, s minden egyes rántásnál mérhetetlen fájdalmat okoz az állatnak. Ezért szegte a szügyének a fejét a kocsisánál okosabb öszvér!

A suhanc magyar fülnek képtelenségnek hangzó káromkodások közepette leszáll a kocsirol, s nagyot rug az öszvér hasába. Egyszer, kétszer, tizszer, lehetőleg a legérzékenyebb pontokon.

Mindhiába. A kocsi meg sem mozdul.

Ekkor rácsavarja az ostornyelére a szijat jó szorosan, s a végén erősen megkötí. S azután elkezd verni a szegény állat inait a lábszárakon. Hóhéru ügyességgel s oly erővel, hogy a csendes öszvér a rajta nyugvó óriási teher dacára kirug. A kocsi megmozdul, de csakhamar visszazökken a kátyuba. A közönség ordít, s még inkább tüzei a hóhérlégényt, átkos munkájában.

Borzalom nézni.

Végre belefárad a legény. A szegény öszvér minden porcikájában remeg, de a kocsi kimozdítani nem bírja. A többi szekér dőcögve halad el mellette, de senki sem segít. Természetes is, hisz' forduló szerint fizetik őket! Drága az idő!

A legény néhány téglát kerít elő, ezeket az óriás kerekek mögé teszi, leold a derekáról egy csomókkal ellátott kötelet, s neki lát megint az öszvér inainak. (A csomós kötélt még jobban fáj, mint a bot.)

Az állat néhány ütés után keservesen elbődül és menekülni igyekszik, de ebben a percben megszűnik a kinzás. Egy erős kéz ragadja meg az emberi fenevad öklét, s kicsavarja belőle a kinzó eszközt.

Az egyenruhás alak előtt megrökönyödve áll a suhanc. Téveteg tekintete felsiklik a rendőr sapkájára.

„Protezione degli animali“. — ez áll rajta. (Állatvédelem.) A rendőr gyors szemlét tart. Elkobozza a kötélt után az ostort, majd a zablyá után nyul. A suhanc kétségbeesve ugrik oda, hogy az áruló szerszámot elrejtse, — de későn. A hatalmas erejű rendőr visszalöki az elszánt fickót, aki bicska után kap. Ebben a

pillanatban felrántja a tok fedelét pisztolyáról a rendőr, s a suhanc meghunyászkodik.

Nemsokára az állatvédelem embere tartja kezében a kinzó-zablyát. A legeiső teherkocsit megállítják, előfogatot keritenek, s egy félperc múlva künn van a kátyuból a szekér.

A rendőr feljegyzi a kocsisnak és gazdájának a nevét, s kioktatja pár szóval a suhancot kötelességére, aki dacosan, lehorgasztott fővel hallgatja. Látszik az arcán, hogy csak a büntetéstől való félelem jár az eszében.

A kis öszvér nekirugaszkodik, s végzi nehéz szolgálatát sebzeitt tagokkal tovább, a közönség eloszlik, én meg a rendőrhöz csatlakozom. 38-as a száma.

— Hová viszi azt a zablyát?

— A muzeumba!

— Hát ilyen is van?

— Van, kérem, itt a cím és az állatvédő egyesület szabályainak rövid kivonata is.

Meglepett az intelligens rendőr jó modora s előzékenysége. Négy nyelvű ismertetőt adott át, s meghívott a piazza di Spagna 54. alatt levő egyleti helyiség és állatkinzó muzeum megtekintésére, amit én is fogadtam.

(Folytatjuk.)

Állatirtás.

A testedző minden sportfélében előlőljáró angol és amerikai, talán rekordszomjtól vezéreltetve, évtizedeken át, sokat vétkezett az állatvédelem ellen, egyebek közt azzal is, hogy a prerik vadbivalyát s Északamerika poétikus erdségeinek vadgalambját, úgyszólván az utolsó szálig kiirtotta. Amit a yankee-sportoló itt-ott még meghagyott ezekből, azt az Unio rohammal tért foglaló civilizációja sietett kulturutjai vonalából félretolni, legkivált már csak azért is, mert ez az objektum egyben vadászható is volt. Amerika egykor nagyszámu, bátor ősnépe az indián, vadászkedvtelése keretében, civilizálatlan volta mellett is, soha több vadat nem ejtett, mint amennyire napi létszükségleteinek fedezésére épen szüksége volt. Az indiánt leigázó és civilizáló kulturangol és kulturyankee, minden állatot, ami eléje került, irtott, a végpusztulásig. Annyit az Unio 44 és idővel többre szaporodott állama az oktalán állatirtással el is ért, hogy vadászterületekként kénytelen immár ugynevezett vad-rezervátumokat alkotni, ahol a vadat megint tenyésztés tárgyává emeli, még pedig oly rengeteg pénzbeli áldozatok árán, aminőkkel csodákat mivelhetnének az emberi kulturintézmények, sőt az állatvédelem terén is! Azok a Nemzeti Parkok, amelyeket egyben vadászterületekként az Unio egyes tájain létesítettek, évi fentartásukban temérdek millió dollár kiadást emésztenek állandóan.

Bivalyból, vadgalambból Északamerikaszerre oly rengeteg tömeg élt egykor az Unio egyes tájain, hogy azokat a dühösségig felfokozott sportolás soha kiirtani képes nem lett volna, ha az Unio üzérkedő szelleme nem siet a sportolók segítségére s temérdek konzerv-

gyár létesítésével, tért nem nyit a beszózott bivalyhus s a beszózott galambmell értékesítéséhez. Bizony immár több mint két évtizede, ezek az amerikai konzervgyárak, vadhuskészlettel többé már nem dolgoznak: egyszerűen azért nem, mert végleg kifogytak az anyagból s így kénytelenek a juh és a sertés husneműek konzerv-anyagával beérni, ami tagadhatlanul kevesebb nyereséget hoz, miután a juhnyáját és a sertéskondát tenyészteni, gondozni, eltartani kell, míg a gazdátlan jószágként élő, tehát védelemre nem méltatott vadhoz ingyen és vajmi kevés fáradsággal hozzájuthattak. Az ipar rengeteg hasznát vette az óriás testű cethalnak. A modern lőtechnika minden vivmányával felszerelt cethalászok, ma már életveszedelem nélkül vonulnak rettenetes robbantó lövegeikkel a cetóriások ellen. Annyit ez uton el is értek, hogy a cetek által lakott arktikus tengerek vizében ma már hirmondónak is alig-alig jelentkezik egy-egy ilyen, senkinek se vétő, óriás testű, épen nem szapora emlősállat. Amíg egyszerű eszközökkel okkal-móddal vadászták, értékesítették a cetet, addig bőven jutott és maradt cet a vizekben. Ma, hogy robbantó eszközök biztosan horzó lövegei végeznek a cettel, az emberiségnek hasznát hajtó ezen emlősből alig van hirmondó, miután tenyésztéssel meg sem próbálkozhatnak, elegendő védelmet pedig a yankee-kapzsiság még az utolsó cetnek sem biztosít, előbb-utóbb egy-egy cetcsontváz lesz az egyetlen emlék, ami fennmarad a cetek multjából.

A cetek után a fókafélékre s az arktikus szárnnyasvilág alkáira kerül a sor. Ha nem is hajtának egyedenként oly horribilis hasznát, azért eléggé busás keresethez juttatják azokat, akik ma még teljes erővel munkálkodnak azon, hogy a fókát az ipar, az alkaféléket pedig tojásaik révén, a fogyasztás piacára szállítsák oly tömegben, amely mellett ez a két értékes genus előbb-utóbb a multak állatvilágának emlékeit fogja gyarapítani. Az amerikai minta-republikából átpillant-hatunk földrésztünkbe is! Svájc a „szabad“ ország a vadvédelem tárgyává tett s pusztulásnak induló zergeállományt huzamosb időn át védelem tárgyává tette. Ám a szövetség bölcs kormánya változni szokott időnként, mint minden egyéb a földtekén. Így aztán megtörtént, nem is oly rég, hogy a zergét megint felszabadították a tilalom alól. Svájc az idegenforgalomból pénzel; az idegenre tehát különös figyelemmel kell lenniök. Az idegenek aztán és pedig első sorban megint csak a jeles amerikai yankee vadászok sőt Albion vadász sportolói is, a szabaddá lett zergeállományt megrohanták, oly mértékben, hogy a tömegöldöklés láttára a végletekig apadt zergeállományt újból csak tilalom tárgyává kellett tenni.

A trofeagyűjtés határialan szenvedélye ma minden nimródót Afrikába hajt. Tagadhatlanul bőven akad ott vad még manapság is, ámde a gyarmatállamok újabban kénytelenek korábban megalkotott vadvédelmi intézkedéseiket szigorítani, miután egyes hozzáférhetőbb tájakon a vadat o yannyira kipusztították, hogy egyes vidékek ma versenyre kelhetnek a sivatagok kihalt tájaival.

Állatpecsésekben Ausztrália ugyancsak szegény,

a meglevők sem valami számottevő, hasznosabb kvalitások; a kenguru, a szárnyatlan kivimadár és a fekete hattyuval körülbelül ki is merülnek azok. Az Ausztráliát civilizáló angol kulturnép gondoskodott arról, hogy ezek az ártalmatlan és védtelen állatspeciesek mielőbb a muzeumok raritásai közé kerüljenek.

*
Gyulai Gy. Károly.

Az állatirtás mérvére megdöbbentő adatokat szolgáltat a tavalyi londoni szőrme-auctió is. Egyetlen cég (C. M. Lamson et Co.) a következő mennyiségeket bocsátotta árverés alá, nem is számítva más 5 céget, melyek összesen hasonló kvantumot dobtak piacra.

3.800 drb kékróka, áremelkedés (az azelőtti árhoz mérve) 30 százalék. 1.500 drb keresztróka, áremelkedés 40 százalék. 3.000 drb virginiai görény, áremelkedés 60 százalék. 5.000 drb vidra, áremelkedés 5 százalék. 14.000 drb hód, ár változatlan. 18.000 drb chinai kecske, ár olcsóbb 15 százalék. 10.000 drb fehér orosz nyul, ár változatlan. 2.000 drb amerikai hiuz, áremelkedés 100 százalék. 15.000 drb chinchilla, áremelkedés 10 százalék. 759 drb leopárd, ár változatlan. 3.500 drb jégmadár, ár változatlan. 3.500 drb majom, ár változatlan. 215.000 drb opossum, ausztráliai, áremelkedés 50 százalék. 13.000 drb vallaby, áremelkedés 10 százalék. 10.000 drb kenguru és borz, áremelkedés 5 százalék. 6.500 drb vadmacska, áremelkedés átlaga 500 százalék. 18.000 drb házi macska, áremelkedés átlaga 25 százalék. 265 drb kamcsatkai hód, áremelkedés átlaga 30 százalék. 550 drb ezüst róka, áremelkedés átlaga 30 százalék. 7.000 drb amerikai coboly, áremelkedés átlaga 10 százalék. 6.000 drb orosz coboly, áremelkedés átlaga 10 százalék. 85.000 drb hermelin, áremelkedés átlaga 15 százalék. 3.000 drb fehér róka, áremelkedés átlaga 40 százalék. 40.000 drb mókus, áremelkedés átlaga 20 százalék. 90.000 drb vakond, áremelkedés átlaga 5 százalék. 40.000 drb mormota, áremelkedés átlaga 5 százalék. 430.000 drb skungs, áremelkedés átlaga 50 százalék. 30.000 drb veres róka, áremelkedés átlaga 50 százalék. 160.000 drb mosómedve, áremelkedés átlaga 10 százalék. 75.000 drb nerz, áremelkedés átlaga 15 százalék. 205.000 drb amerikai opossum, áremelkedés átlaga 25 százalék. 1.030.000 drb pézsmá, áremelkedés átlaga 15 százalék. 50.000 drb pézsmá, fekete, áremelkedés átlaga 10 százalék. 25.000 drb farkas, áremelkedés átlaga 10 százalék.

Ijesztő számok, az bizonyos s pl. egyetlen szőrme-árura, a skungsra vonatkoztatva, Dán Viktor honfitársunk a következőket mondja:

1907 december havában jöttek fel Párisban az első kalapok skungs-peremmel. Általános és osztatlan tetszést arattak és a nagy divatcégek harmonikusan kreálták az utcai kosztümöket e kalapokhoz, a ruhákhoz persze sok skungs-prémezet és egy óriási skungs-karmantyú lett hirtelen a megkedvelt „dernière cri“.

Nem telt bele két hét és az összes közvetítőpiacok, főképp Lipcsében, elkelt az összes skungs. 1908-ban már 30 százalékkal drágábbak voltak, ma megint 50 százalék a hausse s mindez, mert sikerült

Párisban egy új kalapformát megkedveltetni, melyhez mint prémezet a skungs illet legjobban.

Kifejezem e divat értékét számokban.

Az évenkénti skungs mennyiségét 1,500 000 drbra becsülöm, melynek mai átlagára, jót-rosszat számítva, à 10 korona, 15 millió.

Ugyanez a kvantitás a kalapdivat előtt megért 4 milliót s így ép 11 milliót ér a skungs-gyűjtőknek a párisi kalapdivat. Variálhatom a szállóigét: „Tant de millions pour un chapeaux.“
Mo.

Patkolást nem tűrő ló megfékezése.

Mindenki tud arról, hogy milyen kegyetlen bánásmóddal történik némely csökönyös vagy rugós lónak megpatkoltatása. Nincs az állatkinzásnak az a válogatott módja, melyet ki ne használnának, ha egy olyan szilaj ló kerül patkolás alá, amely rug is, harap is.

Ismerek egy embert, Ezer Józsefet, kinek a patkolásnál egy oly különös bánásmódja van, hogy a lóval szembenállva figyelmeztetéssel és beszélgetéssel azt — hogy tréfás szólásmóddal éljek — leveszi mind a négy lábáról, vagyis a ló feltétlenül beadja a derekát.

Nincs az a szilaj, rugós, vad paripa, amelyet félórai, de legfeljebb másfél órai kezelés után a legszelidebb állattá ne idomítana. Magam is voltam már szemtanuja, hogy vidékről hoztak hozzá egy lovat, amelynek lábait meg nem merték érinteni, mert abban a pillanatban, mikor hozzáérték, rugott, harapott, tört, zuzott mindent úgy, hogy félve menekültek előle. — És ez a ló, félórai kezelés után ott állt mozdulatlanul mindenféle kötelék nélkül, teljesen szabadon. El nem ment volna helyéről még gazdájának biztatására se. A kezelő kovácscsal bement a műhelybe is anélkül, hogy a kötőféket megérintette volna, ahol a legények javában dolgoztak, ott a mesterrel együtt megfordult, kiment és szépeh visszaállt előbbi helyére. Csodálkozássunk akkor fokozódott legmagasabbra, mikor azt láttuk, hogy a mester által alkalmazott módszer után bárki is felemelhette a lónak hátulsó lábait és a kovács kényelmesen patkolhatott anélkül, hogy valaki a ló feje előtt állt volna.

Ez az ember néhány évvel ezelőtt produkálta magát többször a tolnai kaszárnyákban is, legujabban pedig a budapesti állatorvosi főiskolában és az ottani tanár utasítására egyik kaszárnyában is bemutatta módszerét. Bánásmódjának legkiválóbb haszna abban rejlik, hogy az általa kezelt ló mindenkorra elveszíti vadságát és *bármely kovács által megpatkolható*. Hatnegyedóra, de legfeljebb két óra alatt a legrugósabb lovat megpatkolja és úgy megszelidíti, hogy a leggyengébb ember bárhol felemelheti a lábait a patkolásnál és báránymódra követi vezetőjét.

Írásbeli bizonyítványokkal és elismerő okmányokkal nagy számban rendelkezik az illető. Levélbeli meghívásokra Ezer József kovácsmester, tolnai lakos, vidékre is elmegy. Jóindulattal ajánlhatjuk mindazon lótulajdonosoknak, kiknek nagy gondot okoz mindig, valahányszor szilajtermészetű lovaikat megpatkoltatni

kényszerülnek. Még nem volt rá eset, — mint mondja — hogy vállalkozása balul ütött volna ki. Csakugyan érdemes egy kísérletet tenni. — Ezeket írja nekünk Lengyel Ferenc ügybarátunk.

A ló lehatárolásának ez a formája régen ismeretes s részben szuggeráción alapszik az idomító részről, részben nem más, mint ügyes bánásmóddal való megnyugtatósa, végre pedig következetes türelemmel a ló csökönyös, izgatott idegrendszerének a kifárasztása, elbódítása.

Hogy állatvédelmi szempontból jobb minden más erőszaknál, melyet ily lovak patkolásánál alkalmaznak, az bizonyos. Csakhogy hol van még több ily „csoda-kovács”?

Alkalmadtán példát hozok fel magam is e helyen féktelen lovak ilyesféle iskolázásáról.

Monostori Károly.

Állatvédelmi falitáblák.

Ujra megjelentek az „Országos Állatvédő Egyesület” színes ábrákkal diszes állatvédelmi falitáblái, hogy elfoglalják helyüket iskolák falain s oly helyeken (község-háza, gazda-kör, törvénykezési épület, kovács-műhely, stb.), hol kivált állattartó gazdák s állatokkal bánók nagyobb számban megforognak és e táblákról megtudhatják, hogy a hasznos állatokat kegyetlen bánásmódban részesíteni embertelen oly cselekedet, amely nemcsak emberi tisztességbe, hanem törvénybe is beleütközik és súlyos büntetés alá esik.

Nevezett egyesület Budapesten maga, vidéken a szövetséges állatvédő egyesületek útján ingyen terjeszti a táblákat, melyeknek állatvédelmi jeleneteket ábrázoló képsorozatok közötti központján a következő, közhasznú szolgáló intelmek foglalhatók, most már nem csak magyar, hanem rumen és tót nyelven is.

„Ne kinozd az állatokat!

Jelige: Az igaz ember barmán is könyörül, csak az Istentelen szíve könyörtelen.

Salamon mondása 12. 10.

Az állatok is Isten teremtményei: éppen azért légy jó az állatokhoz.

Ne bántalmazd és ne kinozd az állatokat, mert a fájdalmat éppen úgy érzik, mint az ember.

Az állatok kinzása durva kegyetlenség, amelyet a törvény nyolc napi elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújt.

Gondozd és ápolj a hasznos háziállatokat! Ne tarts olyan állatot, amelyet nem tudsz elegendőképpen gondozni.

Az igavonó állatokkal bánjál emberségesen: ne követelj tőlük több munkát, mint amennyit megbírnak.

Beteg állatokat sinylődni ne hagyj: azokat ha csak lehet, azonnal állatorvos által gyógykezeltesd.

Az emberek táplálására szolgáló állatokat gyorsan, lehetőleg kiméletesen és fájdalom nélkül kell megölni.

A törvény által védett hasznos madarakat oltalmazd, fészkeiket, tojásaikat, fiókáikat ne bántalmazd; a hideg tél idején lásd el őket eleséggel.

Hasznos állatok még a vakondok, varangyos és leveli béka, gyík, foltos szalamandra, denevér, tüskés disznó, bagoly is, mert a növényzetre káros rovarokat pusztítják. Ezeket is védjed: ne kinozd a bogarakat, lepkéket, kigyókat és férgeket sem.

Ha látod, hogy mások az állatoknak ok nélkül fájdalmat okoznak, ne hagyd szó nélkül és lehetőleg tartsd vissza őket ettől.

Az állatvédelmi téren teljes elismerésre méltó működést kifejtő O. Á. V. E. ez ingyenes, szép kiadványa méltóan sorakozik egyéb hasonló célzatu munkáinak nagy számához s remélhető, hogy ez is hozzájárul a hazánkban sajnos még mindig nagy mértékű állatsanyargatások csökkentéséhez.

Paedagogus.

Egyesületi és szövetségi hírek.

A Hontvármegyei állat- (és madár-) védő egyesület választmányi ülése. 1911. évi március 7-én.

Jelenlevők: b. Szokolai Alajos elnök, Bolgár István titkár, jegyző, Árvai József pénztárnok, Totovich Kálmán, Schmidt Artur, Hortobágyi Agoston, Papp Ábrahám, Barok Armin, Cziráky Iván, Pál István.

Árvai József pénztáros bemutatja az 1910. évi

számadást, mely 187 kor. 90 fillér bevétellel szemben 178 kor. 01 fillér kiadást mutat fel s így 9 kor. 89 fillér maradvánnyal zárult, mely 1911. évre hozatott át, kéri a számvizsgáló-bizottság által felülvizsgált számadás jóváhagyását s részére a felmentvény megadását.

A felmentvény a szokásos óvások fentartása mellett megadatott.

Ezután Bolgár István titkár-jegyző felolvassa a jelentését az egyesület működéséről.

Jelentés:

a Hontvármegye állat- (és madár-) védő egyesületnek a múlt év november 29-én tartott közgyűlése óta lefolyt időbeni működéséről.

Tisztelt választmány!

A legközelebbi tavaszi közgyűlés elé beterjesztendő jelentésemet van szerencsém az alábbiakban bemutatni:

Az „Élő állatok boncolása ellen küzdő egyesület“ mozgalmat indított a Iókinzások ellen. Ezen mozgalomhoz mi is csatlakoztunk és a küldött „A ló kérelme gazdájához“ című felhívást Ipolyság városában több helyen kifüggesztettük

Hasonlóképp az O. Á. V. E. által kiadott a tulterhelés kerülése és a téli vasalás című röpiratból 1000 darabot a községi előjárók útján a földbirtokosok és a kovácsmesterek közt szétosztottunk.

A röpiratokat elnökünk, Szokolyi Alajos ur, saját költségén rendelte meg.

Ugvancsak saját költségén elnökünk 350 drb „Gyermek Naptár“-t rendelt. Ennek terjesztése érdekében megkerestük a kir. tanfelügyelő urat s a naptárakat a népiskolai tanítók között felosztottuk.

A tanító uraktól beérkezett köszönő iratok szerint a naptárakat általában nagy örömmel fogadták a gyermekek, több helyen, akiknek nem jutott ilyen naptár, saját költségükön szerezték azt be.

A következők küldtek be köszönő iratokat: Juhász Igó ipolysági r. k. tanító, Schmidtberger János szebellébi rk. tanító, Podhraczký Gyula bátorfaui áll. tan., Terstvánszky Adolf nagykereskenyi tanító, Gremspenger Vidor gyökkösi áll. tanító, Siposs Mihály nagymarosi áll. isk. igazgató, Dankó Endre bakabányai áll. iskolai igazgató, Zsámbokrétzky Péter ipolyneki r. k. tanító, Szilárd László ipolybalogi r. k. tanító, Kögl Mária korponai áll. iskolai igazgató, Óberth Kálmán palásti r. k. tanító, Lehotzky Árpád felsőszemerédi r. k. tanító, Tarczy Gyula borii ref. tanító, Thrón Gyula alsórakonczai tanító, Demicher Vilmos bakabányai ip. tan. isk. igazgató, Bőze Albert dacsókeszii r. k. tanító, Stiaszny Gyula tesmagi r. k. tanító, Singer Miksa vámosmikolai izr. isk. tanító, Jávör B. Lajos ipolysági r. k. isk. igazgató, Bodnár Béla felsőterényi ev. tanító, Walter György egegi r. k. tanító.

A „Gyermek Naptár“-ak tagadhatatlanul csökkentőleg hatottak a téli madárpusztításokra.

Az ősszel kiosztott madáretetőket az illető urak állandóan megtöltötték a hasznos madarak különféle

ételeivel. A madarak, különösen a cinkék, tömegesen jártak az etetőbe.

De szereztünk az etetőkunyhók mellé egy darab ablak-etetőt is.

Ugy a nagy etetőkunyhót, mint az ablaketetőt is házilag tetemesen olcsóbb áron elő tudjuk állítani, egyikét darabot a madárkedvelők is rendeltek tőlünk.

Egyesületünk a következő új tagokkal szaporodott: Trupp Kálmán, Lőrincsek urhölgyek, Pilz Ottó, Kaliska Ignác, Szokoly Károly, Hoffer Márton, dr. Kohn Márk, Cserven János, Benedek János, Lengyel J. Dávid, Horváth Sándor, Veres Ervin, Sárfi Géza, Olách Lajos, Héderváry Lajos, Battha László, dr. Lieber József, Gonda Béla, Hercz Adolf, Rác Pál, Kallós László, Dedinszky Aladár és dr. gróf Wilczek Frigyes főispán.

Köszönet illeti ezért Schmidt Arthur, Barok Ármin és Polgár Ignác tagtársainkat, mint akik nagy buzgalmat fejtettek ki a tagok gyűjtésében.

Cseh Imre posta- és távirtda s.-ellenőr tagtársunk Selmezbányára helyeztetett át.

Pesthy Jenő és Kempfner József a vármegyéből eltávoztak, tagdíjat felszólítás dacára sem fizettek, törlesztük indítványozva lesz.

Az indítványok során Árvai József pénztáros kéri a választmányt, hogy az „Állatvédelem“ című folyóirat előfizetési díja fejében 113 tag után a 50 fillér, összesen 56 kor. 50 fillér kiutalása engedélyeztessék.

A választmány hozzájárul.

Bolgár István titkár indítványozza, hogy intezzen az egyesület felterjesztést a gazdasági egyesület útján a földművelésügyi miniszterhez 50 drb madárodu és 25 drb madáretető adományozása iránt.

A választmány az indítvány értelmében határoz.

A tagmozgalomra vonatkozólag a választmány örömmel veszi tudomásul dr. gróf Wilczek Frigyes főispánnak a tagok sorába való lépését és ajánlja a közgyűlésnek, hogy ő méltóságát az egyesület védnökéül kérje fel.

Végül az egyesület a községi előjárók útján figyelmeztesse a fuvarozással foglalkozó lakosságot, hogy a mostani tavaszi nagy sarakban saját érdekében is kiemelje igavonó állatait.

A választmány az indítványokat magáévá teszi.

Totovich Kálmán javaslatára a választmány Szokolyi Alajos elnök, Bolgár István titkár és Árvai József pénztárosnak, hivatalos működésükért köszönetet szavaz.

A Hontvármegyei állat- (és madár-) védő egyesület 1911. évi március hó 21-én Ipolyságon tartott rendes közgyűléséről közöljük a következőket.

Jelenvoltak: b. Szokolyi Alajos elnök, Draskóczy Jenő alelnök, Bolgár István titkár, Árvai József pénztáros, Szokoly Károly, Fábíán Gyula, Hortobágyi Agoston, Dedinszky Aladár, Barok Ármin, Trupp Kálmán, Cziráky Iván, Totovich Kálmán stb. tagok.

Elnök a megjelentek szívélyes üdvözlése után az ülést megnyitja.

A jegyzőkönyv hitelesítésére, indítványára a közgyűlés Cziráky Iván és Szokoly Károly tagokat kéri fel és küldi ki.

Bolgár István titkár az 1911 március hó 7-én tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvét és az ott bemutatott jelentést egész terjedelmében felolvassa. A jelentés egyhangulag tudomásul vétetik.

Árvai József pénztáros a számadásokat ismertetőn, jelenti, hogy a választmány jegyzőkönyve szerint úgy a számvizsgáló-bizottság, mint a választmány javasolja a számadások jóváhagyását.

A közgyűlés a számadásokat egyhangulag jóváhagyja és a pénztárosnak a felmentvényt megadja.

B. Szokolai Alajos elnök a választmány határozatához képest ajánlja a közgyűlésnek, hogy gróf Wilczek Frigyes főispánt az egyesület védnökéül kérje fel.

B. Szokolai Alajos elnök indítványozza, hogy az egyesület kérjen az asztalosoktól néhány hirdetési táblát ajándékba, melyen az egyesület hirdetményei kifüggesztve lennének. A közös hirdetési táblán ugyanis a hirdetményeket átragasztják és letépi.

A közgyűlés az indítványt elfogadja, mire elnök a közgyűlést berekeszt.

A „Pápa és Vidéki Állatvédő Egyesület” Gyurátz Ferenc elnökletével 1911 március hó 13-án tartotta évi rendes közgyűlését. Erről a következőkben jelentünk:

Az elnöki megnyitó után Tar Gyula tette meg titkári jelentését. Vázolta az egyesület első évi működését, a kezdet nehézségeit, de ugyanakkor az elért sikert is. Az egyesület úgy a városban, mint a környéken mindent megtett, hogy az állatvédelem céljait szolgálhassa. A rendőrkapitányság és a szolgabírói hivatal fölkérésével is rajta volt, hogy az állatvédelemre szükséges intézkedéseket megtehesse. Működésében a nevezett hatóságok mindig a legnagyobb készséggel támogatták. Segítségüknek köszönhető részben az eredmény, melynek elérésére a város és környékének tanítósága, annak hathatós támogatása is felkérte. Az egyesület madárodukat és madáretetőket készíttetett, melyekkel a város szabad tereit látja el, „Gyermek Naptár“-akat és népies nyomtatványokat hozott forgalomba, melyekkel az állatvédelmet legjobban véli terjeszthetőnek. A környéken tartott népies gazdasági előadások alkalmával is mindig azon volt, hogy az állatok védelme mindenkor kellőleg hangoztatva legyen. A titkári jelentés után a pénztárosi jelentés következett, majd pedig a megüresedett helyek töltettek be. Alelnöknek megválasztott dr. Tell Anasztáz, pénztárosnak Sarudy György, a számvizsgáló-bizottság tagjaiul pedig az 1911. évre dr. Antal Géza, Belák Lajos és Pethes János. A választmányba választottak Mészáros Károlyné, Papp Amély és özv. Szilágyi Józsefné, valamint dr. Ujváry Endre. Egyik szép része volt a közgyűlésnek, mikor Gyurátz Ferenc elnök buzdító szavak kíséretében adta át a jutalmakat azoknak, kiket az egyesület jutalmazásra határozott. Az állatkinzások megakadályozásánál leginkább kivált Horváth József városi rendőr egy tizkoronás aranyat, Kun Pál városi rendőr pedig öt koronát kapott jutalom gyanánt. Ugyancsak tizkoronás aranyat kapott azon Horváth Gyula nevezetű molnárkocsis, ki partnak felmenő, nagy teherrel megrakott lovaival olyan igazán emberségesen viselkedett: terhü-

ket megkönnyítette, pihentette lovait s szép szóval igyekezett segítségükön.

Resicabányai Á. V. E. Goncza Miklós titkár leveléből; Hogy a tagok rendesen fizetnek-e, még nem nyilatkozhatom, mivel az alapszabályok többszöri sürgetésünk dacára sem hagyattak még jóvá s addig elnökségünk nem hajlandó a tagsági díjakat beszédetni. Ez a kérés pedig nagy hátrányára van az ügynek s így kétszeres erőfeszítembe kerül az érdeklődést ébrentartani. Állatvédelmi viszonyaink határozottan javultak s habár hivatalosan még nem is kezdtünk működni, már is sok üdvös rendeletet eszközöltem ki a helybeli illetékes hatóságoktól. A sok közül csak néhányat legyen szabad felemlítenem: Szárnyasokat nem szabad többé lábuknál megkötve, fejjel lefelé vinni vagy eladni. Külön eladó ketrecekben kell őket hozni. Tulsok terhet nem szabad a kocsiba vagy szekérbe tenni. Emiatt nem régen megbüntettek egyet 50 koronával, másnak le kellett rakni a terhet. A malacokat eddig összepréselve szűk ládáknak hozták a piacra, most ezt is betiltották. Ugyancsak lépvesszővel kintozták a vásott gyermekek a szegény éhező madárkakat; most ez is tetemesen csökkent s rendőrök járnak házról-házra kiengedni a hasznos és néma szenvedőket. De nemcsak Resicabányán, hanem egész környékén javultak a viszonyok, a nép több érdeklődéssel és jobb érzéssel viseltetik az állatok iránt.

SZEMLE.

Lóotthon Drezdában. A drezdai régi állatvédő egyesület, mely kisebb állatok, kutyák és macskák számára már régebben alakított állatmenedékházat tart fenn, mostanában egy áldozatkész állatbarát jóvoltából egy lóotthont is állított. A nevezett jótévő Drezda határában egy hektár nagyságu telket ajándékozott a mondott célra, mely telek egy árnyas fákkal ellátott pázsitból áll, mely a legeltetésre alkalmas. A telken egy fedett épület is áll, mely az üdülő lovak számára menedéket szolgált.

—d—

A viviszekció elleni angol törvény, melyet a kontinensen oly gyakran idéznek, sajnos, egyike azoknak a törvényeknek, melyeket alig hajtának végre. Az angol parlamentnek egy vizsgáló-bizottsága előt a törvény végrehajtásával megbízott közegek nyilatkozataiból kitént, hogy a viviszektorok maguk készítik és küldik be a jelentéseket, melyekből a minisztériumnak a törvény miként való végrehajtása iránt tájékozódnia kellene. Egy tisztviselő bevallotta, hogy a mult évi 38.000 viviszekció közül csak tizenöttnél volt jelen. Bevallotta továbbá, hogy élve boncolási engedélyért folyamodó egyének jelleme felől a törvényben elrendelt tudakozó-dást mellőzte. Egy másik concedálta, hogy a gyógyászat fejlesztése érdekében fennálló egyesület, mely a minisztériumnak szaktanácsa, a viviszekció-engedélyek kérdésében sajátkép az állatokon végzett kísérletek felkarolására alakult testületnek minősíthető. Ezekből és a többi nyilatkozatokból kiviláglik az, hogy az élőállat-

tokon végzett kísérletek korlátozása céljából érvényben levő jó angol törvény ismét csak az emberek miatt nem gyakorolhatja üdvös hatását. —d—

Gólyák vonulásának utja. Az Ornithologische Monatsberichte novemberi számában a rossitteni madárfigyelő állomás vezetője Dr. I. Thienemann a jelölt gólyákról tesz rövid jelentést, mely szerint az állomás eddigelé Németország keleti részeiben jelölt gólyákat, melyek vonulása Magyarországon keresztül történik. Az idén először terjesztette ki az állomás ez irányú működését Németország nyugati részeire is. A Kassel vidékén júniusban jelölt gólyák közül egy Spanyolországban, Barcelona vidékén szeptember közepén ejtetett meg, amiből az az érdekes tény derül ki, hogy Németország nyugati részeiből a gólyák nem ugyanazt az utat választják, mint a keleti részekből valók. —d—

IRODALOM.

A modern patkolásról. E cím alatt egy kis füzet jelent meg, amelynek szerzője Zimmermann Agoston dr., lapunk régi és érdemes munkatársa. A szerző e füzetben tárgyalja: 1. hogyan vasaltak régebben; 2. hogyan vasalnak manapság és 3. hogyan kellene a vasolásnak történni, hogy a lovak használhatósága ezáltal ne szenvedjen, hanem ellenkezőleg még fokozhatóbb legyen. E tartalmas füzetnek nemcsak a kovácsok, hanem maga a gazdaközönség is nagy hasznát veheti. Megrendelhető a „Pátia” r.-t. könyvkereskedésében.

A „Madarak és Fák napja” irodalmi pályázat díjnyertes művei egy füzetbe foglalva, a sajtó alól mihamar kikerülnek. Lapunk jövő számában bővebb értesítést közlünk róla.

A „Gyermek Naptár” 1912. évi folyama számára a t. tanítószög (lapunk múlt számában közölt felhívásra) több dolgozatot küldött be. Ezek kiadattak a bírálóknak. A beküldők időnkint levélben értesítettek az eredményről. Az ezen lap múlt számában foglalt, ha'áridőhöz nem kötött felhívás *érvényét* a felhívásban foglalt fentartás értelmében az egyesület a jelen évre nézve ezennel megszünteti, miután az 1912. évi Gyermek Naptár számára már is tulontul sok anyag gyűlt egybe.

Selyemtenyésztők Naptára az 1910—1911. évre. A m. kir. földmívelésügyi miniszterium selyemtenyésztési felügyelősége által évenként magyar, német, szerb, horvát, román és tót nyelven kiadott ezen nagybecsű naptár tizenegyedik évfolyama amellelt, hogy a selyemhernyó tenyésztésére, annak táplálására, a gubók értékesítésére és mindezekkel kapcsolatos dolgokra nézve sok jó ábrával illusztrált tudnivalókat tár olvasói elé, még egyéb közhasznú tudnivalókat is felőlel úgy, hogy kivált a köznépre rendkívül becsesnek jelezhetjük e 140 oldalra terjedő, igazán nagyhasznú munkát, mely a selyemtenyésztési felügyelőséget dicséri mint összeállítóját és szerkesztőjét.

Szóba kell itt hoznunk e naptárt, mert tartalma sok helyen belevág állatvédelmi törekvéseink célzataiba, így kivált a fa-gondozásba, növényvédelembé, sőt egyes részeiben az állatkedvelés- és állatvédelembé is.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a naptár nagy-érdemű, szerkesztői méltónak találták „Gyermek Naptár” című kiadványunk 1911. évi folyama a „Számár és gazdája” című szép kis rajzának átvételét, melyet az O. Á. V. E. főtitkáranak leánya, Monostori Agnes írt.

Az ország selyemtenyésztési ügyeinek nagy-érdemű, illusztris vezetője ime bölcsen tudja, hogy a selyemhernyó-tenyésztők és ennek terményét értékesítők egyben állatgondozók lévén, szükségük van állatvédelmi vonatkozású példákra.

Hasznosabb könyv az u. n. kisémbere nézve felfogásunk szerint alig van a szóbanforgónál, azért melegen ajánljuk azt azok figyelmébe is, akik a selyemtenyésztők már nagy ligájába még nem tartoznak. Kérjük, olvassák e naptárt és csatlakozzanak a hasznos munka napszámosaihoz. i. y.

298
1911 sz.

A Madarak és Fák Napjának érdekében

az ország valamennyi (állami, községi és felekezeti) iskolájának vezetőihez a következő kérelmet intézzük:

Midőn a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az Országos Állatvédő Egyesület kérelmére 1906. évi április hó 27-én 26,120. sz. a. kelt körrendeletével a Madarak és Fák Napjának évenként való megünneplését az ország valamennyi elemi iskolájában rendszeresítette, egyesületünk erkölcsi kötelezettséget vállalt aziránt, hogy a Madarak és Fák Napja szép intézményének meghonosodását lehetőleg a maga részéről is elősegíti.

Egyesületünk nevezetesen arra kötelezte magát, hogy a néptanítók feladatát könnyítendő irodalmi pályázatokat hirdet oly munkák szerzésére, amelyek a Madarak és Fák Napjának miként ünneplésére nézve utmutatást és előadási anyagot nyújtanak. Egyesületünk továbbá kötelezte magát arra is, hogy a kitüntetett pályamunkákat kinyomatván, díjtalanul juttatja a néptanítók kezébe.

Egyesületünk e vállalkozásának megfelelt annyiban, hogy „Miként ünnepeljük a Madarak és Fák Napját?” c. alatt öt pályamunkát már két kiadásban terjesztett a néptanítószög körében és most egy második, nyolc pályamunkából álló sorozat kerül legközelebb szétküldésre. Mindkét sorozatot kívánatra egyesületünk bárkinek díjtalanul és portómentesen megküldi.

Egyesületünk, mely szerető gonddal kíséri a Madarak és Fák Napjának fejlődését évről-évre, örömmel fogadta a nap megünnepléséről az egyes iskolák részéről beküldött jelentéseket és azokat havi folyóiratában ismertette és méltatta.

De mivel ezek a szórványosan beérkező jelentések kellő tájékozást nem nyújthattak a Madarak és Fák Napja intézményének a gyakorlatban való érvényesüléséről, egyesületünk a múlt évben körlevélben azzal a kérelemmel fordult a kir. tanfelügyelőségekhez, hogy a Madarak és Fák Napjának megünnepléséről az iskolákból beérkező jelentéseket egybegyűjtve egyesületünknek kiadni sziveskedjenek abból a célból, hogy a jelen-

téseket feldolgozva összeállíthatassuk és ez összefoglalást közzé teheszük.

Kérelmünknek a tanfelügyelő urak már az első alkalommal kevés kivétellel megfelelni szívesek voltak úgy, hogy 1407 iskolából érkezett jelentéssel rendelkezünk.

E jelentéseket feldolgoztuk, összefoglaltuk és „Madarak és Fák Napjáról szóló iskolai jelentések I. Évkönyve 1910” c. alatt kiadtuk.

Folyó évi február hó 13-án 299. sz. alatt ismét körirattal fordultunk a kir. tanfelügyelőségekhez és az egyházi hatóságokhoz, hogy a Madarak és Fák Napjáról szóló iskolai jelentéseket ez évben is nekünk feldolgozás és összeállítás végett átengedni szíveskedjenek.

Ezek után azzal a kérelemmel fordulunk az elemi iskolák tanítószághoz, hogy a Madarak és Fák Napját legmelegebb rokonszenvükbe fogadják és annak szép jelentőségéhez méltó megünneplését népszerűítő célzatuk egyik kiváló eszközének ismerni szíveskedjenek.

Egyfelől, hogy a Madarak és Fák Napjának megünnepléséről szóló jelentések szerkesztésében a néptanítósnak némi könnyítéssel szolgálhassunk, másfelől, hogy a jelentések egyöntetűségéhez és teljességéhez járulhassunk és így az Évkönyv egybeállítását és kiadását gyorsíthatassuk, a jelentések szerkesztésére alkalmas kérdőívet szerkesztettünk, melyet az iskolai hatóságoknak, iskolaigazgatóknak, tanítóknak levélbeli vagy levelezőlapon tett megkeresésre a kívánt példányszámban díjtalanul és portómentesen megküldünk.

Tisztelettel maradtunk az Országos Állatvédő Egyesület nevében

Monostori Károly
kir. tanácsos, főtítkár.

marosi Máday Izidor
ny. min. tanácsos, elnök.

MADÁRVÉDELEM.

Madárvédelem a fővárosban. E címen Herman Ottó ur, a m. kir. ornith. központ főnöke felterjesztett intézett Budapest sz. főv. polgármesteréhez, Bárczy István urhoz,* melyben — miután reámutat az ornithologiai központ általunk is elismert és nagyrabecsült madárvédelmi működésére itthon és a külföldön — feltárja, hogy az ornithologiai központ már régen kísérletet tett a földm. m. kir. miniszterium támogatásával arra, hogy legalább Bpest Városligete madárvilágát fejlessze. Készséget talált erre — mint mondja — a székesfőváros illetékes hatóságánál s bele is fogott a fészkelési alkalmak berendezésébe. Minthogy azonban kívánatos siker ebben máig sem mutatkozik, mert a kifüggesztett fészkelő odukat galád kezek csakhamar leverték s ezek máig majd mind eltűntek: kéri, hogy a polgármester ur tétesse e kérdést újra szövé, hogy a mai vigasztalan állapot legalább is enyhíthetővé váljék.

Egyesületünk, ki a legújabb időben is nemkülön-

ben nyomatékos és sikerrel járt lépéseket tett egyfelől a Budapest és vidéke, másfelől az egész ország hasznos madarainak védelme ügyében, (l. pl. lapunk mai számában a földm. miniszter ur körrendeletét) nagy örömmel fogadta illusztris tagjának, Herman Ottó urnak ezen közhaszonra törekvő újabb lépését s a maga részéről természetesen készséggel csatlakozik ahhoz; de fájlatja s ennek itt kifejezést adni kötelessége, hogy egyetlen szóval sem emlékezik meg Herman ur az O. Á. V. E.-ről, holott ama városligeti madárvédelmi törekvésekben, de a budai hegyekben Guckler erdőmester ur intézkedései folytán elért szép eredményekben is, ennek az egyesületnek szellemileg és anyagilag legalább is jelentékeny része volt, amint az „Állatvédelem” című lapjának 1905. évi első, 1909. évi 5-ik és más számaiban is tárgyilagosan megírva van.

Egy egyesület tevékenysége felett, (melynek több mint egyneved század előtt történt megalapításában éppen Herman urnak legelsőrendű része volt) ha valaki ekként hallgatva átsiklik, azt felfogásunk szerint kötelesség szó nélkül nem hagyni. Ezért bátorokodtunk az itt érintett körülményeket az igazsághoz hiven szövé tenni.

Madarak és fák napja. Sárosvármegye tanfelügyelője a madarak és fák napjának idei megünneplése tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki: „A vármegye területén működő összes elemi iskolák tanítóihoz és tanítónőihez. Az elemi iskola magasztos hivatásához tartozik, hogy a gyümölcsfák és a rovarpusztító madarak hasznát a gyermekkel megismertesse, azok szaporítására és védelmére őket minél mélyebbrehatólag megnyerje. A nemes cél érdekében azért elvárom tankerületem összes elemi iskolájának tanítójától, hogy az idevonatkozólag még az 1906. évben kiadott miniszteri rendelkezésnek ez évben is nemcsak kötelességszerűleg, hanem hivatás-szerűleg is minél szélesebb keretben eleget fog tenni. A madarak és fák napjául ez évben május 20-ikát jelölöm ki s felhívom az iskolák igazgatóit (vezetőtanítóit), hogy a megtartott ünnepélyekről részletes jelentéseket hozzám f. év június 1-jéig sürgetés bevarása nélkül felelősség terhe alatt tegyék meg. Az ünnepély lehetőleg kirándulással (majálissal) és fülleltéssel egybekötve s a szülők és érdeklődők bevonásával tartandó meg. Amennyiben pedig az idő kedvezőtlen volna, az ünnepély a kitűzött naptól számítva egy héten belül tartható meg. Az Országos Állatvédő Egyesület elnöksége (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) bármely jellegű iskola tanítójának egyszerű levelező lapon beküldendő kérésére ingyen és portómentesen küldi meg a „Miként ünnepeljük meg a madarak és fák napját?” c. kiadványának első és második sorozatát. Eperjes, 1911. március 17. Szabó Elemér. kir. tanfelügyelő.”

Világító tornyok és a madarak. Az Ornithologische Monatsberichte novemberi számában említés történik arról, hogy az 1909. évben 37 dánországi világító torony több mint 3000 madárnak okozta vesztét. A szerencsétlenül járt madarak igen nagy részét a rigófajták és a pacsirták képezték. —d—

* L. „Budapesti Hirlap” 1911. ápr. 2-iki szám.

Állatok világa.

A papagály és a nyaktiló. Egy nemrégiben megjelent francia könyvben olvassuk ezen anekdotaszerű esetet, mely szerint 1794-ben az aszasi forradalmi vértörvényszék előtt a következő jellegzetes per folyt volna le. Egy royalista nő, Viefville asszony leányával azzal vádoltattott, hogy házukban egy papagályt tartogatnak, amelyiket arra tanítottak be, hogy ezeket kiáltsa: „Éljen a király! Éljenek papjaink! Nemeseink éljenek!” Két, ezen urinő szolgálatában levő asszony szintén a vádlottak padjára jutott, mert elmulasztották a reakcionárius papagályt az ő hazaellenes beszédei miatt feljelenteni. A koronatanuképen törvénybe idézett papagály azonban méltóságán alulinak tartotta azt, hogy őt kérdésekkel moleztálják; s így a forradalmi vértörvényszék iránti megvetésének az által adta jelét, hogy minden kísérletet, hogy beszédre bírják, folytonos kifütyüléssel hiúsított meg.

A per tényálladéka azonban a papagály ezen makacs elzárkózottsága dacára is világosan fennforogni látszott, s így a két nő cselédjeivel együtt halálra ítéltetett, s a nyaktiló (guillotin) alá hurcoltatott. A tanúkép beidézett papagály s illetőleg minősíthetetlen vallo-más megtagadása ügyében a törvényszék úgy döntött, ha igaz, hogy egy hazafias urinő gondjaira bízandó, hogy felügyelete és ápolása mellett azt tanulja meg kiáltani: „Éljen a haza!”

Hogy tanult meg a Kése terhet huzni? A württembergi „Tierfreund“ c. folyóiratban kedélyes történet olvasható. Egy jómódu gazdaember szép, egészséges lovat vásárolt. De midőn befogatta, kitűnt, hogy a Kése csakis hintót huz, de szekeret még üreset sem. Mivel sem jó szó, sem büntetés rajta nem fogott, gazdája tétlenül az istállóban tartotta és csak vasárnap vette elő, mikor templomba kocsiztak. Jött egy új kocsis, aki nem akarta tűrni, hogy az erős állat munka nélkül álldogáljon az istállóban és arra vállalkozott, hogy majd megtanítja őt. A kavicsbányába más lóval szekeret küldtek ki. Másnap reggel a kocsis kivezette a Kesét, hogy majd megrakja a szekeret kavicssal és a Kesével haza huzatja. A gazda később kiment a kavicsbánya felé és távolról némi elégtétellel látta, hogy az új kocsis sem boldogul a Kesével, mely rugott, ágaskodott, de a szekeret nem mozdította, aminthogy ezt ő már előre mondotta. Délfelé a gazda valamely adóügy kérdésében a korcsmába vetődött, ahol nagy ámulatára a kocsiszt kártyázva találta. Midőn kérdőre vonta, az nagy nyugodtan arra kérte, hogy csak várjon és végre abbahagyta a kártyázást és az ablakhoz szólította gazdáját. Ez engedett a szónak és odaállt a kocsis mellé az ablakhoz. A kocsis kifelé mutatott és azt mondotta: „Nézze csak a Kessét!” A gazda meglepetve látta a Kesét, amint a kavicssal megrakott szekeret serényen vontatta hazafelé. „Lássa, gazduram”, szólott a kocsis, „a Kése nem akart hajtani a jó szóra, hát otthagytam és gondoltam: majd csak huzza maga után a szekeret hazafelé, ha megjön az abrakolás ideje. Amint látja, úgy is lett. Ha a Kesével ezt az elbánást néhány nap egymásután ismétljük, megszokja a teher vontatását.”

HIREK.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó-bizottsága 1911 április 12-én szerdán d. u. 4 órakor az elnök lakásán (VI., Aréna-ut 108.) együttes ülést tartott. Erről lapunk következő számában emlékezünk meg bővebben.

Adakozás az állatvédelem céljaira. Özv. Löw Károlyné urasszony elhalt férje emlékezetére 2000 korona alapítványt tett egyesületünk céljaira.

Fogadjja a nemes szívű adakozó hálás köszönetünket itt a nyilvánosság terén is.

Az Országos Állatvédő Egyesület.

Az O. Á. V. E. 1911. évi „Gyermek Naptár”-a elfogyott. A 125.000 példányban kiadott ezen állatvédelmi vonatkozású évkönyvecske, melyet az O. Á. V. E. évenként anyagi haszón kizárásával terjeszt, az utolsóig elfogyott s az egyesület már az 1912. évre szóló összeállításával foglalkozik.

Midőn ezt a nagyszámu utánrendelők és általában az érdeklődők tudomására hozza, a mutatkozó meleg érdeklődésért hálás köszönetet mond és a jövőre is szives pártfogást kér

az Orsz. Állatvédő Egyesület.

Állatkinzások megtorlása. (Krassó-Szörény vármegye főispánjának rendelete valamennyi főszolgabíró és két rendőrkapitányhoz.)

336. sz./f. eln. 1911. Általánosan és igen gyakran hangoztatott panasz, hogy az állatkinzások igen gyakoriak, szükséges tehát, hogy azok az arra hivatott hatóságok és közegek által a lehetőség határain belül megakadályoztassanak.

Fölhivom tehát Cimet, hogy különösen a hasznos madarak és madárfiókák fogdosása, az igavonó állatok mértéktelen, meg nem engedhető túlterhelése, s ennek következtében azok útése és verése által elkövetett akár magán uton, akár hivatalosan tudomására jutó esetekben az illetők ellen a megtorló eljárást tegye folyamatba. Ezzel egyidejűleg nem mulasztatom el annak kijelentését sem, miszerint súlyt helyezek arra, hogy a vármegyében Lugos székhellyel működő állatvédő egyesület működésében a hatóságok részéről kellő támogatásban részesíttessék.

Lugos, 1911 március 12.

Dr. Medve Zoltán
főispán.

Követésre méltó példaképen közöljük ezen az állatvédelem érdekében kibocsátott rövid, de hathatós fölhívást s jelezzük, hogy a főispán ur ő méltóságának a nemes ügy érdekében tett ezen intézkedéséért az Orsz. Állatvédő Egyesület hálás köszönetének külön is kifejezést adott.

Sertéseket köteles a vasut megitatni. Egy konkrét esetből kifolyólag a Kuria teljes kárterítésre kötelezte az alperes államvasutat azon okból, mert a szállításra felvett sertéseket a vasuti közegek szállításközben nem itátták meg s emiatt több sertés az uton elhullott. A

marasztaló ítélet indoka a következő: „Az 1888. VII. t.-c. végrehajtására vonatkozó 40.000/88. sz. földmiv. minist. rendelet 85. §-a szerint a vasut a szállításra átvett sertéseket minden 24 órában megítatni tartozik. Ennek elmulasztása tehát vétkes gondatlanságát megállapítja, mely alól a forgalom nagysága, gyorsasága, vagy tévedés nem mentesítheti. Ennek következtében a vasut teljes kártérítéssel tartozik, noha az áru átvétetett.

Francia lapok a Bizony-féle hagyatékról. Ennek a hagyatéknak a hire külföldön is elterjedt és három előkelő francia hírlapnak idevágó közleményeit hozzánk juttatták. Ezek a lapok: „Gazette de France“, „Soleil“, „Journal des Débats“. Ezek is, természetesen csak a magyar forrásokból merítvén, ép oly, részben tuzott, részben hamis adatokat sorolnak fel. Ezeket az adatokat az O. Á. V. E. ügyésze nálunk a hírlapokban megjelent nyilatkozatában már helyreigazította. A fent nevezett tekintélyes francia hírlapok idevágó közleményeiről csak azért teszünk említést, hogy kiemeljük azt a körülményt, hogy mind a három teljes komolysággal és jóakarattal tárgyalja Bizony Emil végakarátát, ellenében a mi hírlapjaink egynémelyikével, melyek guny tárgyává tették. Mind a három francia hírlap felhasználja az alkalmat arra, hogy állatbarát elmékedést fűzzen a hirhez. Az egyik — többek között — említést tesz arról, hogy a francia Lóvédő Liga a párisi lámpaoszlopokra táblákat alkalmaztatott, melyeken e szavak állanak: „Légy jó az állatokhoz!“ Csak az egyik kockázat egy — mint mondja: tréfás tanácsot, hogy a Bizony-féle igáslovakat a hamburgi beszélő kutyához kelene küldeni, hogy abba a helyzetbe jussanak, hogy igazukat megvédhessék —y i—

Állatvédő gyermeknaptárak Németországban. Bátran bevallhatjuk, hogy némi irigységgel veszünk tudomást arról a nagyméretű agitációról, melyet a németországi állatvédő egyesületek oly sikerrel folytatnak a gyermekvilág körében is. Már ismételve reámutattunk arra, hogy a Berliner Tierschutzverein 1.600 000 példányban helyezi el évenként állatvédő kis naptárát. Most arról értesülünk, hogy a Németbirodalom állatvédő egyesületeinek szövetsége által külön kiadott naptár évenként 650,000 példányban kél el. —y i—

Állatvédelem Spanyolországban. Hosszabb idővel ezelőtt az O. Á. V. E. elnöke az akkori osztrák és magyar nagykövethoz, Welsersheimb Rudolf grófhoz kérdést intézett aziránt, vajjon való-e az, hogy a spanyol kormány a bikaviadalok tárgyában törvényt szándékozik alkotni. A nevezett nagykövet lekötélező sziveséggel adott válaszában közölte, hogy figyelemmel a bikaviadalok által okozott számos halálos balesetre a kormány csakugyan egy törvényjavaslatot készített a bikaviadalok korlátozása céljából, mit leginkább azzal az intézkedéssel vélték elérhetni, hogy a bikaviadal vállalkozója minden balesetért vagy kárért felelőssé tétetett volna és megfelelő kártérítést tartozott volna fizetni a szerencsétlenül járt alkalmazottaknak, illetőleg azok hozzátartozóinak. Mindekkoráig azonban figyelemmel a fennálló viszonyokra, ez a törvényjavaslat

még nem látott napvilágot. De mégis észrevehető, hogy ébrednek annak a beismerése, hogy az állatokkal is emberségesen kell bánni vagy legalább is azok felesleges kínzását mellőzni. Erre mutat az alábbi rendelet, melyet Madrid polgármestere az 1909. év őszén tett közzé:

„Tiltva van az állatok kegyetlen ütése, a kutyák üldözése és kövel való dobálása. Vizísszony esetében azt be kell jelenteni a hatóságnak. Igás vagy vonó állatokat tulságosan terhelni nem szabad. Az istállók és szerszámok tisztántartandók. Ezeket a hatóság időről-időre meg fogja vizsgálni. Tollas jószág és madarak eladási helyein is a legnagyobb tisztaság uralkodjék, ugy a disznóknál is. Beteg állatokat el kell különíteni. Az állatszállító vasuti kocsik tisztán tartandók. Fészkek és tojások kiszedése tilos, valamint azok eladása is. Elgázolás esetén vagy intés adatik, vagy 50 pesetáig terjedő bírság.

A Németbirodalom állatvédő egyesületeinek szövetségéhez tartozó közel négyszáz egyesület mindegyike a tagdíjak arányában járulékot fizet a központba a kezelési költségek fejében. Ez a járulék a legutóbb Berlinben tartott szövetségi nagygyűlésen 2 %-ban állapított meg. Amelyik egyesület 5000 márkánál nagyobb összeget szed be évenként tagdíj gyanánt, az az 5000 márkán felüli összeg után csak 1 %-ot fizet. A legkisebb járulék évi 3 márka, azaz, ha valamely egyesület pl. csak évi 100 márka bevétellel bírna, ezután nem 2, hanem 3 márkát kell fizetnie. —y i—

Még egy amerikai hóbert. Randolph Fülöp sokszoros milliomos leányának esküvője alkalmából Philadelphiában egy közel egymillió koronába kerülő bál estélyt rendezett. A palota erdővé lett átalakítva, melynek fái madarak énekeltek. Apró patakokban aranyhalak uszkáltak. A cotillon közben vadászat volt, a táncosnők a madarakat hálókka, az aranyhalakat horggal fogdosták. Az állatokat azután szerencsére ismét szabadon bocsátották, csak a szegény halak keserülték meg a kegyetlen tréfát. Ugyancsak Philadelphiában Mr. Paul bálján a szép és ritka pillangók százi röp-ködtek a táncos párok fejei fölött. —d—

Ebzárlat és kutyák kötvétartása. Érdemes megjegyezni, hogy ebzárlat esetén nemcsak az követ el kihágást, aki kutyáját az utcán pórázon nem vezeti, hanem az is, aki azt odahaza és pedig állandóan köve nem tartja, avagy kellően nem gondoskodik arról, hogy a már megkötött kutya el ne szabadulhasson (1879. XI. t.-c. 28. §.) Mert a veszettséget a szabadonjáró kóbor kutyák terjesztik s így a kutyák állandó köve tartásával kell megakadályozni, hogy a kutya más állatot megmarhasson, vagy más állat a kutyát megmarhassa. Tekintettel a székesfővárosban ugyszólván állandó, illetőleg folytonos ebzárlatokra, érdeke az az ebtulajdonosoknak, hogy az itt jelzett körülménnyel számoljanak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Madártömő vállalat. Nagyváradon a múlt évben részvénytársasági úton oly célből akart megalakulni egy ily vállalat, hogy madártömészettel s vadászati tropheák készítésével kapcsolatban a madarak tollzatát kalapok díszítésére is értékesítse. Állatvédő egyesületünk elnöksége azonban a leghatározottabban kijelentette, hogy állást foglal az új vállalattal szemben s azt működésében teljes erejével megátolni igyekszik. A vállalatról azóta hírt nem hallottunk. (T.)

Kutyaadó Franciaországban. Ezt az adót az 1855-ik évi törvény rendszeresítette. A törvény a kutyákat két kategóriába sorozza. Egyik a vadász- és luxus-kutyáké, másik a ház- és egyéb őrző kutyák osztálya. Az adóskála 1—10 frank között váltakozik. Az 1859-ik évben számba vett 1,700 000 kutya után 5 millió adó folyt be. Az 1907-ik évben összesen 3,488.779 kutya lett megadóztatva (868.324 vadász- és luxus-kutya, 2,620.455 egyéb). Ezekután kerekszám 10 millió frank adó folyt be.

—yi—

Az apáca-lepke és a madarak. Az „Erdészeti Lapok” című nagytekintélyű folyóirat február 15-iki számában Matusovits Péter kir. alerdőfelügyelő „Az apácalepke pusztulása Nyitra vármegyében” című közleményben többek között a következőket írja: „Az apácalepke irtását elősegítheti az ember az éneklő madarak megtelepítésével és elősegítheti a hasznos rovarok védelmével. Az apácalepke legnagyobb ellen-

sége azonban maga a természet. Az esős, fagyos időjárás tönkreteszi egészen, vagy pedig annyira elgyengíti, hogy a betegségeknek eljuttatni képtelen és elpusztul. Sajnos, a Bolle-féle eljárással a betegség terjesztése nem sikerült. Lehet azonban, hogy idővel majd feltalálnak oly eljárást, mellyel a betegségek terjeszthetők lesznek épen úgy, mint az egereknél a tífusz-bacillussal, — addigra azonban segítsünk magunkon legalább a hernyófoltok irtásával és telepítsünk éneklő madarakat!”

A fenyvesek és az éneklő madarak. D. Wilhelm R. Eckardt (Aachen) a madarak védelméről szóló egyik értekezésében azt fejtegeti, hogy éneklő madarainkat Németországban mindinkább terjedő túlevelű állatok fosztják meg fészkelő alkalmatosságuktól. Azt javasolja, hogy minden fenyves szélén 20—30 méternyire befelé sűrű lombcserjék és bokrokból egy perem alakíttassék. Ez nemcsak a madaraknak nyújtana kitűnő otthont, de részben a fenyveseket károsító viharokat megőrni. Értekező szerint ezeknek a madárvédő pereknek alakítása az erdőgazdaságnak nagy érdekelt képezi, mert ott, ahol az éneklő madaraknak szaporodását előmozdítjuk, ott a kakuknak is kedvező viszonyokat teremtünk, ez a madár pedig nagy falánkságánál és ama előszeretetnél fogva, mellyel a szörös hernyók iránt viseltetik, a fenyvesek egyik legértékesebb madara.

—yi—

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtktár, felelős szerkesztő.

TARTALOM: Meghívó. — Miniszteri rendelet madárvédelmi ügyben. — Az állatvédelem ügye Olaszországban. — Állatirtás. — Patkolást nem tűrő ló megfékezése. — Állatvédelmi falitáblák. — Egyesületi és szövetségi hírek: A Hontvármegyei állat- és (és madár-) védő egyesület választmányi ülése. — A Hontvármegyei állat- (és madár-) védő egyesület közgyűlése. — A „Pápa és vidéki Állatvédő Egyesület közgyűlése. — Rescabányai Á. V. E. — Szemle: Lóotthon Drezdában. — A viviszekció elleni angol törvény. — Gólyák vonulásának utja. — Irodalom: A modern patkolásról. — A „Madarak és Fák napja” irodalmi pályázat. — A „Gyermek Naptár” 1912. évi folyama. — Selyemtenyésztők Naptára az 1910—1911. évre. — A Madarak és Fák Napjának érdekében. — Madárvédelem: Madárvédelem a fő-

városban. — Madarak és fák napja. — Világító tornyok és a madarak. — Állatok világa: A papagály és a nyaktiló. — Hogy tanult meg a Kese terhet huzni? — Hírek: Az Országos Állatvédő Egyesület választmányja. — Adakozás az állatvédelem céljaira. — Az O. Á. V. E. 1911. évi „Gyermeknapára”. — Állatkinzások megtorlása. — Sertéseket köteles a vasut megitatni. — Francia lapok a Bizony-féle hagyatékáról. — Állatvédő gyermeknapot Németországban. — Állatvédelem Spanyolországban. — A Németbirodalom állatvédő egyesületeinek szövetségéhez. — Még egy amerikai hóbort. — Ebzárlat és kutyák kövtetartása. — Különfélék: Madártömő vállalat. — Kutyaadó Franciaországban. — Az apáca-lepke és a madarak. — A fenyvesek és az éneklő madarak.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 30 fill.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzőről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Dr. FROMM GÉZA. Madárvédelem. Minta-telepek. Ára. 70 fill.

Gyermek-naptár. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül: tagdjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az állatvédelem ügye Olaszországban.

Irta: Boldog Balázs tanár, Róma.

II.

A piazza di Spagnán vagyunk. Róma egyik legérdekesebb pontja ez. A szabálytalan, hosszukás tér az itt székelő pápai spanyol nagykövetség otthonát képező régi palotájától nyerte elnevezését. A művelt világnak egész kis gócpontja ez a pár épület. A tér felső részén, a via del Condottival szemben emelkedik a festői „spanyol lépcső”. Alján, óriási csomókba kötve árulják a kékegü Itália minden kedves, színes virágát. A lépcsőn állandóan nagy a forgalom s a járókelők minduntalan találkozhatnak a festői viseletű Romagna népével. Leányok, asszonyok, gyermekek, aggok ácsorognak itt naphosszat, várva a külföldi művészekre, akik modellül használják fel őket. A lépcső végén emelkedik a régi, kéttornyú Trinità dé Monti.

Aki egyszer látta e gyönyörű képet, életében nem felejtí.

Elhaladva Bernini pompás szökőkútja mellett a spanyol nagykövetség elé érünk. A teret a XV. Gergely pápa alapította Collegio di Propaganda Fide régi palotája zárja be. Itt képezik ki a katolikus világ hitbuzgó misszionárusait 1622. óta.

A nagyhirű és nemescélú intézet mellett az 54-ik számú keskeny bérház első emeletén egy másik közhasznú, ideális intézmény keresett hajlékot magának. A bejáratnál kis tábla jelzi, hogy az olasz állatvédő egyesület római osztálya itt működik.

Protezioni degli animali. (Állatvédelem.)

Bekopogtatunk s egy szeretetreméltó uriember fogad és kalauzol be bennünket. Mindjárt a bejáratnál megkezdődik a *muzeum*. Azt hinné az ember, hogy a középkor egy kinczkamrájába jutott, ha az évszámok a falon világosan nem mutatnák, hogy a legutolsó évtizedben szedték el az egyesület felügyelői eme hóhéri szerszámokat. A padlótól a mennyezetig nincs tenyérnyi üres hely. S ebben a borzalmas szobában is örömmel látja a művelt ember, hogy a kitartó kultur munkát sohasem végzik hiába. *Az elkobzott kinzó eszközök száma évről-évre kevesbedik!* Igaz, hogy még mindig nagyon sok, hisz csupán Nápolyban az Állatvédő-egyesület tiz év alatt (1891—1902) *kétszázhusz-ezer kinzó-korbácsi, 21000 szeges botot s sok ezer*

különféle, valóban a legbarbárabb időkre emlékeztető hóhéreszközt kobzott el!

A leggyakoribb kinzóeszközök csoportokba rakva vannak a falakra erősítve, de szeretetreméltó házigazdám minden fiókból, szeglettől mind ujabbakat szed elő. Van itt vasból, fémről, fából való husáng, szurós bot, a korbácsok sokféle változata, a száj, a szájpaddás, a nyelv, az alsó és felső állkapocs, az orrlyukak, a fülek kinzására szolgáló szöges vaseszköz. Külön csoportot képeznek a hajtásra szolgáló kinzóvasak, szöges botok, lapátok, villák, kések, szuróvasak stb.

Ott látjuk a rudat beborító vasszögekkel kivert pántot is, hogy az állat ha elfárad, ne támaszkodjék oldalra. Ha megteszi, a sok száj vasszög egyszerre hatol az oldalába. Olyan ez a hóhéri szerszám, mint a kifordított augsburgi vasszög.

Hasonlóan vérlázító kinzóeszköz a *taralli*. Az egymás elé fogott állatok közé tett szöges vasgolyók ezek, melyek különösen hirtelen megállásnál mérhetetlen fájdalmat okoznak a szerencsétlen igavonóknak.

Szinte fellélekzünk, mikor végre kikerülünk a borzalmas szobából. Az aligazgató bevezet a direktor ur szobájába. *Hawksley* Leonard ur ez, a magyar Országos Állatvédő-Egyesület érdemes tiszteleti tagja. Kiténtetéséről szóló okmánya ott függ íróasztalával szemben, berámázva. Látszik, hogy megbecsüli magyar állatvédő bajtársai bizalmát.

A lelkes állatbarát jelenleg Angliában van rövid időre s így sajnálatunkra, nem üdvözölhetünk. De megállapodtunk az irodával, hogy a két testvérintézmény között szorosabb viszonyt létesítsünk az által, hogy nyomtatványainkat kölcsönösen kicseréljük egymással. Remélem, hogy magyar állatvédő tagtársaim nem veszik szerénytelenségnek e megbízás nélküli ígéretet, *de az állatvédelem internacionális ügy* s közölkünk csak összekötő kapcsok létezhetnek, semmiesetre sem elválasztó falak. Át is adtuk lapunk legutóbbi számát és gyermeknap-tárunkat, viszont megkaptuk az olasz egyesület minden nyomtatványát.

A római egyesület élén Doria Pamphili herceg, szenátor áll. Alelnöke Sermoneta hercegnő. Választmányi tagjai az örökváros legelőkelőbb társadalmából kerültek ki.

Az egyesületnek nagy nehézségekkel kell megküzdenie. A legnagyobb baj, hogy az olasz kegyetlen